

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa S. S.
przeciwko Ł. S.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 czerwca 2019 r., sygn. akt [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód S. S. domagał się pozbawienia wykonalności tytułów wykonawczych w postaci ugody sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym w O. w dniu 7 marca 2000 r., sygn. akt III RC (...) oraz wyroku Sądu Okręgowego w K. z 8 listopada 2005 r. sygn. akt XI CR (...), na mocy których powód był zobowiązany płacić na rzecz pozwanego Ł.S. (syna powoda) alimenty w określonych w tych tytułach kwotach oraz terminach. Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w B. pozbawił oba opisane wyżej tytuły wykonawcze wykonalności co do należności za okres do dnia 31 grudnia 2008 r. oraz za okres od dnia 1 września 2013 r. oraz co do należności przypadających od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 sierpnia 2013 r. w zakresie kwoty 2.400 zł, oddalając powództwo w pozostałej części. Apelacja powoda została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 6 czerwca

2019 r. W związku ze skargą kasacyjną powoda od tego wyroku przypomnienia wymaga, że skarga ta jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powód oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości odnoszą się do art. 203 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 125 § 1 k.c. i dotyczą tego, czy umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela niweczy skutki przerwy biegu przedawnienia roszczenia objętego tytułem wykonawczym, wynikłej ze złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji tego roszczenia.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy;

przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Oparcie wniosku na drugiej przyczynie kasacyjnej obligowało natomiast skarżącego do przeprowadzenia pogłębionego wywodu prawnego przedstawiającego wątpliwości interpretacyjne o poważnym charakterze, których rozwiązanie jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy, a których dotychczasowe orzecznictwo nie rozwiązało, jak również wykazania, że wystąpiła rozbieżność w orzecznictwie, rozumiana jako brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych.

Powód trafnie zwrócił uwagę, że w judykaturze Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, iż specyfika postępowania egzekucyjnego nie sprzeciwia się dopuszczalności odpowiedniego zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym - na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. - sankcji przewidzianej w art. 203 § 2 zdanie pierwsze k.p.c., wyrażającej się w tym, że pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 października 2003 r., II CK 113/02, OSP 2004, Nr 11, poz. 141 i z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, OSNC 2015, Nr 12, poz. 145). Sąd Najwyższy przyjął także, że umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela - banku, prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, niweczy skutki przerwy biegu przedawnienia spowodowane złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji (por. uchwała z dnia 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14, OSNC 2015, Nr 12, poz. 137). Z motywów zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego oraz poprzedzającego go orzeczenia Sądu Okręgowego wynika jednak, że Sądy te uznały, podkreślając odmiennność stanu faktycznego niniejszej sprawy, iż istnieją uzasadnione przesłanki sprzeciwiające się zastosowaniu sankcji z art. 203 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. wprost w postępowaniu egzekucyjnym, zwłaszcza w stanie faktycznym tej sprawy. Sąd Okręgowy nie uwzględnił bowiem podniesionego przez

powoda zarzutu przedawnienia egzekwowanych przez wierzyciela roszczeń o zaległe alimenty w oparciu o tytuły objęte powództwem, powołując się na art.5 k.c. i obszernie motywując tę ocenę argumentami natury aksjologicznej. Sąd podniósł, że intencją pozwanego przy składaniu wniosku o umorzenie egzekucji nie było zwolnienie powoda z obowiązku zapłaty zaległych alimentów, ale rezygnacja z alimentów przyszłych. Podniesienie zarzutu przedawnienia przez powoda, który uporczywie lekceważył podstawowy obowiązek wobec własnego dziecka, a nawet został za to skazany, a także wykorzystywanie przez niego niejasnego stanu prawnego i rzetelnej postawy pozwanego, stanowiło, zdaniem Sądu, nadużycie przysługującego powodowi prawa i nie zasługiwało wobec tego na ochronę. Ta ocena została następnie zaakceptowana przez Sąd Apelacyjny co znalazło wyraz w uznaniu, że apelacyjny zarzut naruszenia tego przepisu nie zasługuje na uwzględnienie. W tej sytuacji wskazane we wniosku przyczyny kasacyjne nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej powoda, skoro w skardze nie zawarł on podstawy kasacyjnej obejmującej ewentualny zarzut naruszenia art. 5 k.c.

Skarżący powołał się także na oczywista zasadność skargi, co obligowało do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych, przytoczonych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Zastrzeżenia wymaga także, że stosownie do powszechnie aprobowanego w orzecznictwie i nauce prawa poglądu, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). Skarżący nie wykazał tak rozumianej oczywistej zasadności skargi, stąd orzeczono, jak w sentencji.

jw